

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 17 juni 2022

Mål nr

Ö 3102-21

PARTER

Klagande

Emma Berglund Uväng
Box 715
101 33 Stockholm

Ombud: Advokat Johan Linder
Samma adress

Motpart

Kronofogdemyndigheten
Tillsynsmyndigheten i konkurser
Box 1050
172 21 Sundbyberg

SAKEN

Konkurskostnader

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut 2021-04-28 i mål Ö 12841-20

Dok.Id 231019

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax -	08:00–12:00
	103 12 Stockholm	E-post: hogsta.domstolen@dom.se www.hogstadamstolen.se	13:15–16:00

Hovrättens beslut

se Bilaga

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen ändrar hovrättens beslut och fastställer förvaltarens kostnadsersättning till 2 063 kr. Av beloppet avser 313 kr mervärdesskatt.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Emma Berglund Uväng har yrkat att Högsta domstolen ska fastställa hennes kostnadsersättning till 2 063 kr, varav 313 kr avser mervärdesskatt.

Tillsynsmyndigheten har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

SKÄL

Prejudikatfrågan

1. Prejudikatfrågan är om en konkursförvaltares utgift för att öppna ett bankkonto är en konkurskostnad enligt 14 kap. 1 § konkurslagen.

Bakgrund

2. Prettyclose AB försattes i konkurs. Till konkursförvaltare utsågs advokaten Emma Berglund Uväng. Eftersom tillgångarna i konkursen inte räckte till betalning av uppkomna och förväntade konkurskostnader och andra skulder som boet ådragit sig, begärde Emma Berglund Uväng att konkursen skulle avskrivas enligt 10 kap. 1 § konkurslagen.

3. Utöver arvode yrkade Emma Berglund Uväng ersättning bl.a. för utlägg med 500 kr avseende öppnande av ett bankkonto i konkursen. Tillsynsmyndigheten invände att beloppet inte utgjorde en konkurskostnad och att det därmed inte skulle ingå i ersättningen till förvaltaren.

4. Tingsrätten bestämde kostnadsersättningen i enlighet med Emma Berglund Uvängs yrkande. Hovrätten, som har bedömt att kostnaden för att

öppna bankkontot inte utgör en konkurskostnad, har ändrat tingsrättens beslut och satt ned ersättningen med 500 kr.

Kostnadsersättning till förvaltare

5. I 14 kap. 1 § konkurslagen anges genom en uttömmande uppräkningsvad som avses med konkurskostnad. Av första stycket 1 framgår att arvode och kostnadsersättning till förvaltare utgör konkurskostnader.

6. Konkurskostnader ska utgå ur konkursboet framför andra skulder som boet har ådragit sig. I den mån konkurskostnaderna inte kan tas ut ur boet, ska de som huvudregel betalas av staten. (Se 14 kap. 2 § första stycket konkurslagen.)

7. Enligt förarbetena ska kostnadsersättningen avse direkta utlägg eller de särskilda kostnader som konkursförvaltaren har haft inom ramen för uppdraget, t.ex. utlägg för nödvändiga resor och kostnader för arkivering av redovisningshandlingar. För att vara ersättningsgill ska kostnaden dessutom ha varit skäligen påkallad. (Se prop. 1986/87:90 s. 374.)

8. En väl fungerande ordning för hanteringen av konkurser förutsätter att det finns förvaltare som är beredda att åta sig uppdrag även i de fall arvode och kostnader inte kan tas ut ur boet. Genom bestämmelsen om kostnadsersättning garanterar staten att förvaltaren får ersättning för uppdraget också i dessa fall.

9. Kostnader som inte är konkurskostnader utgör massakostnader. Staten har som huvudregel inte något ansvar för att ersätta sådana kostnader.

10. Avgörande för frågan huruvida en kostnad utgör en konkurskostnad är om den är hänförlig till någon sådan obligatorisk åtgärd, exempelvis upprättande av bouppteckning eller förvaltarberättelse, som det åligger

förvaltaren att utföra oberoende av vilka tillgångar som finns i konkursboet. Kostnader för förvaltningen av konkursboet, exempelvis för vård och försäljning av boets egendom, utgör därmed inte konkurskostnader. (Jfr ”Planens Restaurang” NJA 2009 s. 823 I och II samt ”Konkursförvaltarens databas” NJA 2019 s. 929 I och II.)

11. Till konkurskostnader räknas alltså i princip endast kostnader avseende administrativ handläggning och liknande som hänför sig till sådant som förvaltaren är skyldig att göra och som inte är kopplat till vård och försäljning av boets egendom.

Kostnaden för att öppna ett bankkonto

12. Vad som nu har sagts innebär att kostnader som uppkommer när konkursförvaltaren tar emot och förvaltar egendom som tillkommer boet regelmässigt är att bedöma som massakostnader.

13. När det gäller just kostnaden för att öppna ett bankkonto gör sig emellertid särskilda hänsyn gällande. Kostnaden avser en åtgärd av enkelt och rutinmässigt slag som det kan vara naturligt att konkursförvaltaren vidtar i öppningsskedet av konkursen, innan förvaltaren har hunnit skaffa sig en överblick över boets förhållanden. Generellt sett får tillgången till ett bankkonto också antas vara ägnad att underlätta konkursutredningen. Praktiska skäl talar därför för att inte göra åtskillnad på detta slag av kostnad och de typiska konkurskostnader som uppkommer omedelbart efter konkursutbrottet.

14. Eftersom det här normalt är fråga om en kostnad av mycket begränsad omfattning bör dessa praktiska skäl tillåtas få genomslag. Kostnaden för att öppna ett bankkonto bör därför behandlas som en konkurskostnad.

15. I ett enskilt fall kan det i efterhand visa sig att det inte fanns något behov av ett bankkonto och att kostnaden för kontot därmed var onödig. Kostnaden bör trots detta behandlas som konkurskostnad. Det bör emellertid i en sådan situation övervägas särskilt om kostnaden när den uppkom framstod som skäligen påkallad.

Bedömningen i detta fall

16. Kostnaden för det bankkonto som Emma Berglund Uväng öppnade för konkursboets räkning bör behandlas som en konkurskostnad i konkurslagens mening. I målet har det inte framkommit någon omständighet som talar för att kostnaden inte har varit skäligen påkallad. Emma Berglund Uväng ska därför få ersättning med ytterligare 500 kr. Hennes överklagande ska alltså bifallas och hovrättens beslut ändras.

I avgörandet har deltagit justitieråden Anders Eka, Agneta Bäcklund (referent), Dag Mattsson, Sten Andersson och Eric M. Runesson
Föredragande har varit justitiesekreteraren Emma Björneke